

horizonte ^{UNIA}

Gazeta dla Polskich członków i członkiń Unii
Numer (4) 17, Lipiec 2016

Redakcja T +41 31 350 21 11, F +41 31 350 22 11 | info@unia.ch | www.unia.ch

Care – migrantki

Lepsze warunki pracy dla opiekunek i opiekunów seniorów

Care – migranci i migrantki wykonują bardzo ważną i ciężką pracę w ramach opieki nad seniorami, bywają jednak często źle opłacani i wykorzystywani. Od 1 maja dla prawie wszystkich prywatnych firm opiekuńczych obowiązuje zbiorowy układ pracy dla pracowników wynajętych (GAV Personenverleih). Opłacone doksztalcenie, zwrot kosztów, pensje minimalne i dłuższe urlopy to tylko niektóre z udogodnień dla opiekunek i opiekunów seniorów.

Każdego dnia tysiące care-migrantów i migrantek pracują na rzecz naszych starszych współobywateli. Pracują w gospodarstwach domowych i z wielką wprawą i empatią troszczą się o osoby powierzone ich opiece. Gotują, dbają o gospodarstwo domowe, pomagają w życiu codziennym i opiekują się. Ich praca jest trudna i ważna dla nas wszystkich. Ponieważ wszystkim nam zależy na tym by nasi rodzice i dziadkowie mieli dobrą opiekę i pielęgnację na starość. Opiekunowie i opiekunki pochodzą ze wszystkich możliwych krajów i często są dobrze wykształceni. Tymczasem warunki pracy są niestety z reguły złe. Pensje są często zbyt niskie – aż do takich poniżej 5 Franków za godzinę. Wiele opiekunek i opiekunów pracuje na wezwanie w oparciu o umowy tzw. zero-godzinowe bez stałego zatrudnienia. Niektórzy muszą wręcz pracować 24 godz. na dobę i to przez 30 dni pod rząd, bez przerwy. Ich kosztem bogacą się prywatne firmy opiekuńcze i Spitexy. By powstrzymać to wykorzystywanie potrzebne jest wsparcie nas wszystkich w Unii.

Pierwszy krok na drodze do lepszych warunków pracy został wykonany od 1 maja 2016 r. Od tego dnia, wszystkie prywatne firmy opiekuńcze są związane zbiorowym układem pracy dla pracowników wynajętych i będą kontrolowane pod kątem przestrzegania warunków pracy. Oznacza to liczne udogodnienia dla opiekunek i opiekunów osób starszych. Trzynasta pensja i stawka minimalna będą teraz obowiązkowe. Nowością jest 42 godzinny tydzień pracy. Od 9,5 godzin pracy dziennie przysługuje dodatek wysokości 25%. Opiekunki i opiekunowie powyżej 50 roku życia otrzymują prawo do tygodnia więcej urlopu. Kto przepracuje ponad 176 godzin w roku uzyska prawo, by pod pewnymi względami otrzymać zwrot kosztów doksztalcenia się do 5000 Franków i zwrot utraconej pensji do 2300 Franków. Ponadto, członkowie związków zawodowych otrzymają zwrot składki członkowskiej wysokości 80%.

Jednak zbiorowy układ pracy to dopiero pierwszy krok. Wiele spraw wymaga naprawy. Należące do Unii opiekunki i opiekunowie z Europy środkowo-wschodniej nadal walczą o lepsze warunki pracy. W Ticcino doszło niedawno do spotkania ponad 100 opiekunek i opiekunów domagających się zbiorowego układu pracy. W Zurichu i St. Gallen, grupa wykryła kilka przypadków dumpingu płacowego. Unia wydała również broszurę „Moje prawa w opiece nad seniorami” w językach francuskim, niemieckim, polskim i włoskim pod tym

adresem:

www.unia.ch/fileadmin/user_upload/user_upload/Brosch_Rechte_Seniorenbetreuer_A6_pl_1_ow.pdf. Więcej informacji o opiece po polsku pod tym adresem: www.gutepflege.ch/cee-pl/

Zaplanowano kursy języka niemieckiego i interwencje polityczne. W lipcu Unia zainicjuje kampanię informacyjną dla opiekunów i opiekunek osób starszych. Ponieważ jedno jest pewne: dobra opieka i pielęgnacja zależy od dobrych warunków pracy.

Adrian Durtschi i Adam Rogalewski

Wywiad z głównym ekonomistą Unii, Beat Baumann o reformie prawa o podatku przedsiębiorstw III

Reforma prawa o podatku dla przedsiębiorstw III (niem. USR III) jest obecnie przedmiotem dyskusji w parlamencie. Horizonte rozmawiały z Beatem Baumannem, ekonomistą Unii, o tym, czym jest ta reforma podatkowa i jakie może mieć dla nas konsekwencje.

Beat, możesz nam w skrócie wyjaśnić, czym dokładnie jest ta reforma podatkowa?

Szwajcaria przyciągała zagraniczne przedsiębiorstwa przywilejami podatkowymi. Pod wpływem presji ze strony UE musi zlikwidować te przywileje, co z resztą jest słuszne. By przedsiębiorstwa te nie uciekły za granicę, kantony zamierzają obniżyć stawki podatkowe od zysku dla wszystkich firm.

Nie doprowadzi to do istotnych strat w dochodach podatkowych?

Owszem, mowa jest o 1,2 mld. Franków dla samej federacji, do tego dochodzi utrata wpływów podatkowych dla kantonów. Pomysł jest taki by federacja przekazała kantonom więcej środków z podatku federalnego, by miały one większą przestrzeń do obniżenia podatku od zysku dla wszystkich przedsiębiorstw.

Jakie mogą być konsekwencje tej reformy?

Przedsiębiorstwa korzystają z bardzo hojnych prezentów podatkowych. Tymczasem pieniądze te można by było z większym pożytkiem przeznaczyć na konkretną politykę skierowaną na przemysł i usługi oraz ekologiczno-socjalną restrukturyzację. Partie lewicowe i kantony domagają się ponadto wprowadzenia środków kompensacyjnych. W reformie USR III ograniczono opodatkowanie dywidendy o 50%. Lewica chce, by wszystkie dochody z dywidendy ponownie opodatkować w 100% by ograniczyć straty w dochodach podatkowych. Kantony chciałyby by dywidendy opodatkować przynajmniej w wymiarze 60%.

Jaki jest stosunek parlamentu do tych kwestii?

Komisja Rady Kantonalnej (niem.: Ständerat) była gotowa ponownie rozważyć częściowe opodatkowanie dywidendy by zapewnić kantonom dodatkowe wpływy. Rada Narodowa jest przeciwko temu.

Do czego dąży parlament?

Obie izby chcą nie tylko zwiększenia udziału kantonów w przychodach uzyskiwanych z podatku federalnego, ale również stworzenia nowych przywilejów podatkowych, np. w badaniach naukowych lub zyskach z patentów. Wykorzystują ten temat by przy okazji wesprzeć gospodarkę w innych obszarach.

A jakie byłyby konsekwencje dla pracowników?

Mniejsze dochody z podatków oznaczają redukcje w kantonach i federacji. W sektorze publicznym zagrożone będą miejsca pracy.

Partia socjalistyczna SP zapowiedziała referendum. Jakie jest stanowisko SGB i Unii?

Odciążenie gospodarki idzie za daleko. Z tego powodu SGB i Unia wspierają referendum. Unia będzie latem zbierać podpisy by społeczeństwo mogło wypowiedzieć się odnośnie planowanego rabunku podatków.

Jaka reforma podatkowa dla przedsiębiorstw byłaby dla nas korzystna?

Problemem nie są małe i średnie przedsiębiorstwa tylko międzynarodowe koncerny, które przesuwały zyski i obchodzą obowiązki podatkowe. Same tylko państwa UE są na tym oszukiwane o przynajmniej 170 mld. Euro zysków podatkowych. Pokazują to Panamapapers i Luxemburg-leaks. Uczciwie jest takie opodatkowanie, które realizowane jest w miejscu gdzie powstaje zysk. Tworzenie nowych przywilejów podatkowych, które w przyszłości mogą być zakwestionowane jest krótkowzroczne. Model biznesowy „raj podatkowy Szwajcaria” nie ma przyszłości, zamiast tego należy stawiać na dobrą siłę roboczą w naszym kraju.

Informacje w skrócie

Rada Kantonalna pogrzebała ustawę o godzinach otwarcia sklepów

Rada Kantonalna ostatecznie odrzuciła ustawę o godzinach otwarcia sklepów. Nowa ustawa istotnie pogorszyłaby warunki pracy w branży handlowej. By polepszyć warunki pracy w handlu detalicznym, Unia pilnie domaga się ogólno-szwajcarskiego zbiorowego układu pracy. Nowa ustawa powstała pod wpływem nacisków wielkich hurtowników. Narzucała ona we wszystkich kantonach minimalne godziny otwarcia sklepów w dni powszednie od 6 do 20 i w soboty od 6 do 18. Oznaczałoby to dla większości kantonów i ponad 60% personelu dłuższe godziny otwarcia od obecnie obowiązujących.

Pracownicy budowlani domagają się „uczciwego budowania”

Pracownicy budowlani spotkali się dzisiaj w Bernie na konferencji zawodowej. Grupa branży budowlanej Unii zainicjowała kampanię pt. „Faires Bauen” (pol. Uczciwe budowanie, fr. Dignité sur les chantiers, wł. Dignità e faisplay sui cantieri, przyp. tł). Pracownicy budowlani sformułowali w postaci manifestu swoje postulaty odnośnie ochrony zdrowia i uczciwej pracy. Manifest zwraca uwagę na problemy w budownictwie i chce uwarząliwić na nie osoby zaangażowane w branżę. Kampania jest zwrócona do osób kierujących pracami budowlanymi i zarządzającymi, którzy chcieliby zaangażować się na rzecz uczciwej i zdrowej branży budowlanej.

Unia ubolewa nad łapaniem w General Electric

General Electric (GE) podtrzymuje decyzję o likwidacji ponad 1100 miejsc pracy w kantonie Aargau. To ciężki cios dla Szwajcarii. Publiczna presja doprowadziła przynajmniej do utworzenia nowych 172 miejsc pracy. Amerykański koncern GE konsekwentnie realizuje swoją linię: w sumie do końca 2017 r. w kantonie Aargau zlikwidowane ma zostać 1300 miejsc pracy – 900 poprzez zwolnienia, reszta poprzez wcześniejsze emerytury i „dobrowolne” odejście. GE przedkłada tym samym zyski akcjonariuszy ponad interesy załogi. Okres wypowiedzenia został ponadto wydłużony o dwa miesiące dając więcej czasu na poszukiwanie nowego miejsca pracy.

Otwarcie tunelu bazowego Gotthard

Mistrzostwo sztuki inżynieryjnej i wielokulturowości

Dzień 1 czerwca 2016 r. był świętem w Szwajcarii. Świętowaliśmy otwarcie tunelu bazowego Gotthard. Szwajcaria ma powody do dumy: tunel jest budowlą stulecia. Jest on również związany z historią szwajcarskiej migracji. Jest zatem również powodem do dumy dla migrantów i migrantek.

Tunel rekordów

Tunel bazowy Gotthard jest budowlą rekordową: mając 57,1 km. jest najdłuższym tunelem kolejowym na świecie. Głębokość tunelu sięga 2300 m. Ilość wydrążonego materiału odpowiada 5 piramidom Cheopsa. Stanowi on część skomplikowanej sieci tuneli i korytarzy. Rekordowo prezentuje się również koszt budowy – 12 miliardów Franków.

Ten trzeci już tunel pod Gotthardem sprawi, że połączenie kolejowe między Szwajcarią niemiecką i Ticcino stanie się znacznie szybsze. Ze względu na jedynie nieznaczne nachylenie terenu i prosto ułożone tory pociągi będą mogły osiągać prędkość aż do 250 km/h. Stanowi on kluczowy etap korytarza transportowego, który ma powstać pomiędzy Rotterdamem i Genuą.

Europejski projekt

Zgodnie ze szwajcarską tradycją budowania tuneli, tunel bazowy Gotthard jest również projektem europejskim. Już pierwszy tunel Gotthard, którego budowa ruszyła w 1872 r. był projektem europejskim: finansowanym w czterech piątach przez Włochy i Niemcy.

Innym aspektem europejskiego wymiaru szwajcarskich tuneli jest pochodzenie ich budowniczych: pierwszy tunel Gotthard, tunel Simplon (1898) i tunel der Lötschberg (1907) były budowane przez Włochów. W 1860 r. żyło w Szwajcarii 14 000 Włochów a na przełomie wieków już 117 000 oraz 158 000 Niemców. Tym samym Szwajcaria była już na początku 20 wieku krajem migracyjnym. Takim też pozostała do dzisiaj, pomimo chwilowych redukcji napływu migracji oraz podejmowanych przez prawicowych populistów prób ograniczenia lub zablokowania migracji.

Bodziec dla szwajcarskiej gospodarki

Szwajcarska gospodarka od 19 wieku opiera się na zagranicznych pracownikach. Po II Wojnie Światowej zapotrzebowanie to jeszcze wzrosło. Wprowadzenie statusu pracownika sezonowego pozwoliło na sprowadzanie do Szwajcarii odpowiedniej do potrzeb siły roboczej i – w razie potrzeby – odsyłanie ich z powrotem do domu. Mimo wszystko ówczesni pracownicy gościnni (niem.: Gastarbeiter, przyp.- tł.) traktowani byli z nieufnością. Mówiło się, że zabierają Szwajcarom pracę. Tymczasem cudzoziemcy wykonywali prace, których nie chcieli podjąć Szwajcarzy.

Spółczesność wielokulturowa

Liczba migrantek i migrantów stale wzrastała: podczas gdy w 1980 r. cudzoziemcy stanowili 14,8% populacji Szwajcarii, tak dzisiaj jest to około 25%. Wiele branż nie mogłoby już bez nich funkcjonować: branża budowlana, sprzętowa, opiekuńcza itd. Szwajcarska gospodarka potrzebuje również wysoko wykwalifikowanych pracowników jako że nie kształci wystarczającej liczby we własnym zakresie.

Dzisiejsze szwajcarskie społeczeństwo jest od dawna z powodzeniem wielokulturowe. Mieszkają tu ludzie ze wszystkich kontynentów porozumiewający się w przeróżnych językach. Przyczyniają się oni w sposób istotny do sukcesu szwajcarskiej gospodarki.

Tunel jako symbol społeczeństwa migracyjnego

Budowa tunelu bazowego Gotthard jest symbolem takiej właśnie Szwajcarii. Budowali go głównie pracownicy pochodzący z zagranicy – głównie europejskiej ale byli również tacy z Afryki Południowej.

To arcydzieło budownictwa tunelowego. Jest to również wielki sukces współpracy pomiędzy ludźmi różnego pochodzenia. Budowa tunelu była tym samym także projektem wielokulturowym. Dlatego też Szwajcaria może być dumna z tej budowli i jej budowniczych. My migrantki i migranci, również mamy powód do dumy.

Pytania i Odpowiedzi

Dziecko jest chore. Czy mogę przesunąć urlop wychowawczy?

Nasze nowo narodzone dziecko jest chore i dlatego musi pozostać przynajmniej cztery tygodnie w szpitalu. Mój pracodawca poradził mi w związku z tym bym przesunęła urlop macierzyński. Czy jest to w ogóle możliwe i co muszę w tym celu zrobić?

PHILIP THOMAS: Tak, to jest możliwe. Co do zasady prawo do urlopu macierzyńskiego rozpoczyna się z dniem porodu i kończy się najpóźniej po 14 tygodniach. Jeżeli jednak nowo narodzone dziecko musi pozostać w szpitalu przynajmniej trzy tygodnie to może Pani

wystąpić o przesunięcie urlopu od momentu powrotu dziecka do domu. W tym celu musi Pani bezpośrednio lub za pośrednictwem pracodawcy złożyć wniosek do właściwej kasy AHV/AVS. Proszę wystąpić do lekarza o zaświadczenie i przesłać swojemu pracodawcy, który prześle je dalej do właściwej kasy AHV/AVS. Jeżeli wszystko będzie w porządku to kasa zaakceptuje przesunięcie urlopu.

Jeszcze jedno: prawo do wypłaty świadczenia ma kobieta, która w ciągu ostatnich dziewięciu miesięcy bezpośrednio przed porodem była ubezpieczona w AHV/AVS – innymi słowy, jeżeli mieszkała lub pracowała w Szwajcarii. W tym pierwszym przypadku powinna mieć przepracowane przynajmniej 5 miesięcy.

Work, 2.06.2016

Branża sprzątająca: Ile urlopu rocznie?

Mam 54 lata i od 1 stycznia 2012 pracuję w tej samej firmie sprzątającej w kantonie Zurich. Mój 19 letni kolega, pracuje pierwszy rok i ma pięć tygodni urlopu w roku. Moja szefowa chce mi dać tylko cztery tygodnie. Czy po ukończeniu 50 roku życia nie powinienem automatycznie uzyskać prawa do piątego tygodnia?

PETER SCHMID: Nie. Pana firma musi zagwarantować swoim pracownikom tylko cztery tygodnie urlopu. Tak stanowi art. 329a kodeksu cywilnego (prawo zobowiązań). Młodzi pracownicy do 20 roku życia mają tymczasem prawo do przynajmniej pięciu tygodni w roku. To czy się uczą czy nie, nie ma przy tym znaczenia. Nie ma również szczególnych regulacji dotyczących starszych pracowników.

Uwaga: Kodeks przewiduje jedynie okresy minimalne. Często zdarza się, że w zbiorowych układach pracy lub w indywidualnych umowach o pracę przewiduje się więcej urlopu w zależności od wieku i stażu pracy. W Pana przypadku obowiązuje punkt. 15.1 ogólnie obowiązującego zbiorowego układu pracy dla branży sprzątającej w Szwajcarii niemieckiej. Po ukończeniu 50 roku życia przysługuje przynajmniej pięć tygodni urlopu jednakże dopiero po przepracowaniu pięciu lat u jednego pracodawcy. Nastąpi to z końcem 2016 r., czyli od 2017 r. będzie Pan miał prawo do jednego tygodnia urlopu więcej.

Work, 4.05.2016

Praca w niedzielę: ile dni wolnych mi przysługuje?

Od wielu lat pracuję jako kucharka w branży hotelarskiej. W umowie o pracę zobowiązałam się do pracy również w niedzielę – jak jest to przyjęte w tej branży. W ostatnich pięciu latach miałam wolne dwanaście niedziel rocznie. Na początku tego roku szef poinformował mnie, że będę miała tylko cztery niedziele rocznie wolne ponieważ mój syn, który w sierpniu 2015 rozpoczął naukę zawodową, jest już większy. Czy można tak?

Myriam Muff: Tak. Kodeks pracy i rozporządzenie nr 2 do kodeksu pracy przewidują, że w branży hotelarskiej można zatrudniać osoby w niedzielę bez pozwolenia urzędu, jeżeli pracownik się na to zgodzi. Pomimo tego istnieje minimalna pula wolnych niedziel dla każdego pracownika. Osoby zatrudnione, które mają obowiązki opiekuńcze i wychowawcze mają prawo do przynajmniej dwunastu niedziel rocznie. Pracownicy bez tych obowiązków mają prawo do czterech (art. 23 ust. 1 + 2 ArGV 2). Jedynie jednak wówczas, gdy (licząc średnio-rocznie) pracują maksymalnie pięć dni w tygodniu. Obowiązek opiekuńczy i wychowawczy oznacza opiekę nad dzieckiem do 15 roku życia (art. 36 kodeksu pracy). Ponieważ Pani syn ukończył już 15 lat, ma Pani prawo do czterech wolnych niedziel rocznie – pod warunkiem, że pracuje Pani średnio tylko pięć dni w tygodniu.

Work, 21.04.2016

Czym jest Unia?

Unia jest największym szwajcarskim związkiem zawodowym zrzeszającym około dwieście tysięcy członków i członkiń pracujących w sektorze prywatnym. Dzięki około dwustu układom zbiorowym pracy zawartym z różnymi pracodawcami reprezentujemy interesy przeszło półtora miliona osób zatrudnionych w Szwajcarii.

W Unii pracuje wielu polskich pracowników, m.in.: Adam Rogalewski w Bernie odpowiedzialny za całą Szwajcarię, Artura Bienko w Genewie oraz Barbara Blicharz w kasie dla bezrobotnych w Genewie, a także Mateusza Paulo w Zurichu.

Dlaczego warto wstąpić do Unii?

Osoby, które pracują tam gdzie istnieje związek zawodowy zarabiają więcej. Układy zbiorowe pracy gwarantują lepsze warunki zatrudnienia.

Członkowie Unii otrzymują dofinansowanie do kursów zawodowych i językowych.

Członkowie Unii są wreszcie lepiej poinformowani. Prawo pracy zmienia się szybko, również jeśli chodzi o coroczne podwyżki, dlatego nasi członkowie i członkinie wiedzą ile powinni zarabiać.

Wreszcie w roku 2013 Unia uzyskała przeszło milion franków odszkodowania dla polskich pracowników w Szwajcarii.

Jak wstąpić do Unii?

Można to zrobić przez Internet odwiedzając poniższą stronę:
www.unia.ch/de/jetzt-mitglied-werden

lub kontaktując się bezpośrednio z Adamem Rogalewskim (telefon poniżej).

Koszt członkostwa wynosi od 12.70 do 50.80 CHF w zależności od wysokości wynagrodzenia.

Więcej informacji po polsku znajduje się na polskiej stronie internetowej Unii:
www.unia.ch/de/arbeitswelt/von-a-z/migrantinnen/polnische-infos

Kontakt do przedstawiciela odpowiedzialnego za polskich pracowników w Unii

Adam Rogalewski

komórka: 0041 79 535 74 10 email: adam.rogalewski@unia.ch lub polska@unia.ch

Impressum

Beilage zu den Gewerkschaftszeitungen work, area, Événement syndical | Herausgeber Verlagsesellschaft work AG, Zürich, Chefredaktion: Marie-José Kuhn; Événement syndical SA, Lausanne, Chefredaktion: Sylviane Herranz; Edizioni Sociali SA, Lugano, Chefredaktion: Claudio Carrer | Redaktionskommission A. García, D. Filipovic, E. Sariaslan, M. Martin, M. Mendes, O. Osman, A. Rogalewski | Sprachverantwortlich Adam Rogalewski | Adresse Unia Redaktion «Horizonte», Weltpoststrasse 20, 3000 Bern 15, www.unia.ch

Tłumaczenie polskie: Marek Wieruszewski

Die Gewerkschaft.
Le Syndicat.
Il Sindacato.

